

Maar wij komen tot den weg, langs welken de Heere deze schapen verlost — de wijze, **waarop** Hij de belofte vervult van **Ezech. 34: 10—12.** „Alzoo zegt de Heere **HEERE**, ziet, Ik wil] aan de herders, en zal Mijne schapen van hunne hand **eischen**, en zal ze **van** het weiden der schapen doen ophouden, zoodat de herders zich **zelve**n niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijne schapen uit hunnen mond rukken, zoodat zij hun niet [meer] tot spijsze zullen zijn. **Want** zoo zegt de Heere **HEERE**: ziet, Ik, ja Ik zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken. Gelijk een herder zijne kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, **alzo** zal Ik Mijne schapen opzoeken; en Ik zal ze redden uit al de **plaatsen**, waarhenen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid.” „In dezelve dagen, en ter zelve tijd, spreekt de **HEERE**, zullen de kinderen **Israëls** komen, zij en de kinderen van Juda te zamen, wandelende en weenende zullen zij henen **gaan**, en den **HEERE**, hunnen God. zoeken. Zij zullen den weg naar **Zion** vragen, met hunne aangezichten derwaarts, [zeggende]: „**Komt** laten wij ons **vereenigen** met den **HEERE**, in een gestadig verbond [dat] niet zal worden vergeten.” 1) (Jer. 50 : 4, 5.)

De Heere had een wijs en genadig voornemen, in hen zoo dolende te laten. Hij wilde daardoor een zeker einde bereiken. Hij zocht hen te **leeren** de ijdelheid en ledigheid der **bloote** belijdenis, de nietigheid van het schepsel, en de bedorvenheid van hunne gevallen natuur. Door hen te laten dwalen, verward, beproefd, benauwd te doen zijn, bracht Hij Zijn eigen voornemen aan het licht, hetwelk was, hen af te **keeren** van alles wat **mensch** heet, hen af te wennen van het schepsel, den hoogmoedhuns harten te verbreken, hun bekend te maken met de ijdelheid van hunne eigene wijsheid en sterkte, en hunne **oogen** af te wenden van alles wat ijdelheid is.

Zoo brengt Hij dan krachtige overtuigingen in hunne consciëntie, en een vonnis, om er naar te handelen in hunne **harten**. En dit doet Hij sommigen, door middel van te **bedroeven** of **treffend** te slaan in hunne personen of familiën, door hen **onder eene** ernstige prediking te brengen, door **eenen** verborgenen pijl uit Zijn eigen Woord der waarheid in hunne gewetens te schieten, of door hen voor de aandacht te brengen, de voorledene bewegingen en gewaarwordingen huns gemoeds, en hoe verre zij daar nu **van geweken** zijn. Hierdoor wordt dan ook in hen **verwezenlijkt**, wat Hoséa 2 : 6 geschreven staat : Ik zal henen gaan, en **keeren** weder tot mijnen vorigen Man, **want toen was mij beter dan**

1) **Zoo** luidt nagenoeg **letterlijk** de Engelsche overzetting van het 5e vs. Vert.

nu". Er is **eene** beweging in de ziel, een uitgaan des harten, een terug **keeren** van het afkeerige kind. „In dezelve dagen en **terzelve** tijd, spreekt de **HEERE**, zullen de kinderen Israëls komen, zij en de kinderen van Juda te zamen ; *wandelende en weenende* zullen zij henen *gaan*, en den **HEERE**, hunnen God zoeken." „Zij zullen *komen*— met **geween**, en met smeeking zal Ik hen voeren." (Jer. 31 : 9) „Ik zal *opstaan*," zeide de boetvaardige verloren zoon, „en tot mijnen vader *gaan*. Terwijl zij door de valsche **leeraars** betooverd en in **dorre** leeringen **opgewonden** waren, was er geen uitgaan en **weenen**. **Zuchten** en **kermingen** werden onder den droessem van wettischheid gerekend, zeer goed voor eerstbeginnenden, maar niet voor zulke bevestigde geloovigen. Terwijl het hart verhard was, door de **bedriegelijkheid** der zonde, was er geen henengaan en **weenen**. **Terwijl** er gesteund werd op **eigene** gerechtigheid en het werk van het schepsel, was er geen **opstaan** en **weenen**. Alle Godsdienst, die uit **het** vleesch **ontspringt** en in de wijsheid van den mensch haren grond heeft, laat het hart zonder indrukken. **Geene** boetvaardigheid, **geene** teederheid, **geene** nederigheid, **geene** verbrokenheid des harten, **geene** tranen van Goddelijk- berouw, **geene** eerlijke belijdenis van zonden, **geene** dagelijksche zuchtigen, geen rusteloos wenden op het bed, geen middernachtelijk gekerm noch verborgene **smeeking**en tot den troon der **genade** worden er gevonden in het **hart** dat door het vleeschlievend bedrog **terzijde** getrokken is. Maar wanneer de Heere opstaat om Zijn werk, Zijn **zeldzaam** werk, en Zijne wonderlijke daden te verrichten — wanneer Hij ten tweeden male Zijne handen zal uitstrekken, om het **overblijfsel** Zijns volks bij **een** te vergaderen, en de verstrooiden van **Juda** te zamen **te** brengen *Van* de vier hoeken der **aarde** — wanneer Hij als een herder zijn schaap zal opzoeken van de heuvelen en de bergen, zal Hij hunne **consciëntie's** treffen, en hunne **bekommeringen** en droefheid doen gevoelen, om hunne aangezichten **naar** **Zion** te wenden. „O!" zegt de arme ziel, gewond door en onder deze **overtuigingen**, „hoe ben ik bedrogen! hoe ruste ik op leeringen, zonder derzelve kracht te gevoelen! hoe schandelijk heb ik het verborgen bidden verwaarloosd — hoe heb ik het lezen van **Gods** **Woord** **schier** veronachtzaamd, het werk der genade in mijne ziel gering geacht, mij inbeeldende, dat ik in de vrijheid wandelde, schoon ik onder de ergste slavernij zuchtte! Och! tranen van bloed heb ik te **weenen**, daar ik mij **zoo** liet wegvoeren door de **valsche** herders, onder wien ik zat."

IV

Overtuigd van zijnen misslag, keert hij zijnen rug naar de val-

sche bedienaars, die hem verleid hadden, en hij keert zijn aangezicht naar **Zion**, gelijk wij lezen : „Zij zullen naar **Zion** vrager4 op, *den* weg herwaarts zullen hunne aangezichten zijn.” De Apostel Paulus zegt ons bij **Hebreëen** 12 : 22-24, wat het zegt tot **Zion** te komen. Daar ia het: „Maar gij zijt gekomen tot den Berg **Zion**, en de stad des levenden **Gods**, tot het **Hemelsche** Jeruzalem, en de vele duizenden der engelen ; tot de **alge-meene** vergadering, en de gemeente der eerstgeborenen, die in de Hemelen opgeschreven zijn, en tot God, den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen, en tot den Middelaar den Nieuwen Teatamenta Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.” „Uit **Zion**, de volkomenheid der schoonheid, verschijnt God blinkende,” (Pa, 50 : 2.). „want de Heere gebiedt **aldaar** den zegen, en **het** leven tot in der eeuwigheid.“- **Zion** is de zetel **van** al de Evangelische zegeningen. In haar is gelegd „de kostelijke Hoeksteen ;” in haar „wordt heil gegeven aan Israël;” „**het** Lam Gods staat op hare tinnen,” barmhartigheid, verlossing, vergeving, vertroosting, sterkte, redding en heerlijkheid **gaat** van haar uit. Door het **keeren** van het aangezicht naar **Zion**, wordt te **verstaan** gegeven, het zoeken van de Evangelische zegeningen. **Zij** worden daarom **gezegd** „den HEERE, hunnen God te zoeken,” „Die alleen in **Juda** bekend is, en Zijne woning in **Zion** heeft ;” „**van** waar de lofzang in stilheid tot Hem is.” Maar zij vragen naar den weg tot **Zion**, met hunne aangezichten derwaarts, niet in **eenen** ligtvaardigen en geringachtenden geest, en met **geene** ontwijfelbare verzekering, dat **zij** eens daar zullen aankomen, **Zij** hebben stap voor stap **naar** den-weg te vragen dikwijls bevreesd zijnde, of zij wel op den weg derwaarts zijn. Ach! **zij** zijn ook **zoo** menigmaal al bedrogen en verleid, zoodat zij hun eigen hart niet meer durven vertrouwen; daarom hebben **zij** den Hēere na te **loopen**, om elke duimbreed wegs door Hem- te worde9 geleid. Zij -kunnen **elken verwaanden leidsman** maar niet meer **zoo** blindelings volgen, maar hebben tot den Heere te roepen, opdat Hij hen onderwijze, **leide** en verlevendige in den weg. En als zij gaan, dan gaan zij **weenende**. *Zij* treuren over hunne booze afwijkingen, over de menigvuldige snoodheden die zij bedreven, over de **wispelturigheid** van hun gemoed, die zij hebben ingewilligd, over de wereldschgezindheid van hunnen geest, de hoogheid, verwaandheid, geveinsdheid, vleeschelijkheid, **zorgeloosheid** en de hardnekkigheid van hunne harten. Zij gaan en **weenen** met een verbroken hart en **eenen** verslagenen geest, niet in hunne tranen, **als** bewjizen. horustende ! maar zoekende den Heere, hunnen God; **zoekende** de verborgene openbaringen van Zijne barmhartigheid, de bezoeken Zijner gunst, de „**verheffing** van het licht **Zijns** aangezichts;” zoekende naar de **ontdek-**

king van de liefde van Jezus ; Hem te kennen door de geestelijke ontdekking van zich **zelven**. Zoo gezind zijnde, zoeken zij **niet hunne eigene** gerechtigheid te bevestigen, niet de toejuicing van de wereld, niet de goede denkbeelden der belijders, noch de **vriendschapsbetooning** der heiligen, of zich **zelven** tot **eenen** christen te vormen, door eigene oefeningen ; maar zij zoeken, „den Heere, hunne God” — zij zoeken Zijn aangezicht bij dag en bij nacht, zij zoeken Zijne gunst, Zijne barmhartigheid, Zijne genade, Zijne liefde, Zijne heerlijkheid, de liefelijke bezoeken Zijner tegenwoordigheid en kracht, zoeken Hem, door met Hem te worstelen, tot dat zij Hem, hunnen verbonds-God vinden, Die al hunne afkeeringen zal genezen.

En als zij Hem zoeken, zeggen zij : „Kom, laten wij ons **vereenigen** met den **HEERE**, in een gestadig verbond, dat niet zal worden vergeten.” De begeerte dus van hem, die **zoo** onderwezen en geleid werd, die **zoo** diep overtuigd is van de ijdelheid en de onwaardigheid van alle Godsdienst, die haar middenpunt niet heeft in **de** bevindelijke kennis van den Zoon van God, is, om eene openbare vereeniging met Christus te gevoelen ; zijne ziel verteederd te vinden in de gemeenschapsoefening met Jezus : en daarom dringt hij op eene vereeniging met den Heere aan, waardoor de juiste meening van de wonderlijke woorden van Paulus, (1 Cor. 6 : 17) „die den Heere aanhangt is één geest met Hem,” in hem vervuld worden. Hij zegt tot zich **zelven** : „Het hoofd vervuld te hebben met drooge waarheden kan mij geen goed doen ; — de lof van menschen kan **geene** schuldige consciëntie verlichten.” Niets kan hem een wezenlijke vrede aanbrengen, dan **eene** geopenbaarde vereeniging met Christus ; zich **zelven** één met Hem te gevoelen: en te kennen de kracht Zijner liefde, de uitwerkingen van Zijn bloed, en de openbaringen Zijner heerlijke gerechtigheid.

„**Komt, laten wij ons vereenigen** met den Heere.” Geeft dit eenige kracht in het schepsel te kennen, om zich den Heere toe te voegen ? — Neen ; maar verstaat hierdoor : wanneer de Heere Zich **zelven** met ons vereenigt, dan vereenigen wij ons met Hem. Wanneer de Heere de geloovigen in eene **vereeniging** met Hem brengt, dan is daar een opspringen van de ziel, een uitgaan van de genegenheden, een kleven aan Hem met een voornemen des harten, een gelooven in Hem met al de krachten des gemoeds, en een plechtig verzaken, een terzijde werpen, een onder den voet trappen, een verwerpen van alles, behalve dat in de kracht van God bestaat, en door den **Heiligen** Geest der ziel bekend gemaakt is.

„**Komt, laten wij ons met den Heere vereenigen,**” dat wordt niet **op eene** verwaande wijze gezegd. Het is geen bewijs van **eenen stouten** en trotschen **eisch** aan den Heere, alsof zij, op den

weg naar Zion zijnde, en daarvan zekere bewijzen kunnende aantoonen, nu de erfenis konden eischen, en, als het ware, vertrouwen op en vasthouden aan de Evangelische zegeningen ; maar het wijst de handelingen des levenden geloofs in de ziel aan, die uitgaan, wanneer **zij** opgewekt en uitgetrokken worden door den gezegenden Geest. Het ijdel vertrouwen en de haastige voorbarigheid der gerusten in **Zion**, is zeer verschillend van het zachtmoedig geloof dergenen, die henegaan en **weenen**, den weg naar **Zion** vragen met hunne aangezichten derwaarts, wiens harten door den Geest verteederd zijn tot boetvaardigheid, die niets willen weten, dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd, en **begeeren** te gevoelen en te smaken de zoete openbaringen der liefde van **eenen** stervenden Heere. Deze kunnen, zonder eene verwaande en vrijpostige gemeenzaamheid, zeggen : „**Komt** laten wij ons **vereenigen** met den Heere,” **als** gevoelende in hunne zielen de daden van het levend geloof, waardoor zij Hem aankleven en op Hem leunen **als de eenige** stut tusschen hen en de hel.

Daar was **geene** verwaande eisch noch stoute gemeenzaamheid in die vrouw, welke hare hand uitstreckte, om den zoom van Jezus kleet aan te raken, en evenwel vereenigde zij zich met den Heere, door Zijn kleet aan te raken. Het aanraken van het levend geloof is **geheel** iets anders, dan het indringen van eene stoute gemeenzaamheid. Een kind mag **op** de knie **zijns** vaders klauteren ; maar een dienstknecht **moet den verschuldigten** afstand bewaren.

„**Komt**,” zeggen zij met kinderlijke vrijmoedigheid, „**laten** wij ons vereenigen met den Heere in een gestadig verbond;” als hadden zij behoefte, om de kracht van dat eeuwige verbond aan hunne zielen **te** voelen bekend maken ; begeerende te zien, dat hunne namen geschreven zijn in het boek des levens ; begeerende Hem te aanschouwen **Wien** zij doorstoken hebben, en hunne zonden verzoend te zien door de uitstorting van het dierbaar bloed ; begeerende op het grondigst in hun verbroken hart te gevoelen hun aandeel in het eeuwig verbond, „dat in alles wel geordineerd en vaat is.” En ofschoon niets van zich **zelve**n hebbende, dan eene leelij ke bedelaarsgestalte, een bankbrekers houding, gansch naakt en nooddruftig, niets van **nature** zijnde dan een vuile **massa** van alles, wat **walge-lijk** en verfoeielijk in de **oogen** van God is, **zoo** ontwaren zij toch een verlangen, om zich te gevoelen en te vinden ingebonden in het bundeltje der levenden bij den Heere van leven en heerlijkheid, hunne **consciëntie's** besprengd te hebben met dien balsem, die er van het Bloed der verzoening druipt, welke, toegepast door den Heiligen Geest, haar kan reinigen van de **doode** werken, en zich in den Heere te **verblijden** als hunne gansche zaligheid en eenigste begeerte.

Het pad, dat ik in dit uur in zwakheid en onvolmaaktheid **beschreven** heb, zou ik **niet** gaarne willen nederleggen, als **een** pad waar al **de** verlost en zonder onderscheid, op wandelen. **De schets kan met** allen dezelve **zijn**, hoewel de aanvulling met ieder onderscheiden is. **Velen**, bij voorbeeld, **zijn niet** verleid geworden door **valsche** herders, maar hebben van af hunne **bekeering** onder getrouwe **leeraars verkeerd**. Maar, schoon niet door hen bedrogen, zijn zij dan ook **het** bedrog **en** de list van hunne **eigene** harten ontkomen? of, **zoo** al bewaard gebleven van het kwaad **en de** misslagen uitwendig, zijn zij dan inwendig daar ook van vrij gebleven? Hierin staan allen op gelijken grond, zoodat de 8en niet boven den anderen heeft te roemen. Bedenk dit **dan** in den **gemoede**; heb gij niet, elk in zijn8 mate, deze paden betreden? **Toen de Heere** zijn werk der genade in **uwe** zielen begon, was toen het woord „**verloren**” niet geschreven op uwe consciëntie? **Droegt** gij dien last niet **met** u waar gij ook gingt? Wanneer gij in **de** doodsche stilte der nacht **ontwaaktet**, was daar niet dat **verloren** u voor de **oogen**? Ho8 gij ook uw8 overtuigingen zocht te verdrijven klonk niet overal u dat woord **verloren** in de **ooren**? wanneer gij u ook ter kerk8 **begaaft**, scheen dan **het** woord **verloren** niet voor u geschreven te zijn, En heeft de **Heere** u niet op Zijnen tijd en **Zijne** wijze geleid tot de verzekering van uw aandeel **in het** bloed en **de** liefde des Lams, waardoor de hoop en de genegenheid van uwen vernieuwden geest **eenigermate** uitgetrokken werden? Dan hebt gij **eene** legering gevonden; en gij verlangt nimmer eenige andere rust, dan „**die** er overblijft voor het volk van God,” zijnde **een** ingaan door het geloof in het volbrachte werk van Immanuël. Maar zocht gij daar altijd uwe rust, hetzij gij vervoerd werd door **de** valsche leidslieden, of **ter** zijde getrokken door uw eigen boos hart? Laat uw eerlijk geweten spreken, als den getrouwen **vermaner** in uw binnenste; getuige het of er somtijds geen verborgen verlaten of scheiden van den **Heere** was. Welk **eene ontzaggelijke** misslag is **het**, de afwijkingen te willen loochenen! Hoe openbaart het de onkunde van zijn eigen hart! Hoe kenmerkt het den **mensch** als een verdraaijer der waarheid, en als een, die met de zonden en met het ongenoegen des Allerhoogsten den spot drijft! **Zou** hij, die zich **zelve** en de afgoderij van zijne gevallen natuur kent, durven ontkennen, dat hij gedurig afwijkt; **zoo-wel** met zijn hart als met zijn mond en leven? Wie is er, die niet **zijne** eerste liefde heeft verlaten? — die niet afgegaan is **van** de eenvoudigheid **en** Goddelijk8 oprechtheid — van de kinderlijke en **Goddelijke** vrees — **van zijne** eerst8 geestelijken Hemelsgezindheid — van **de** uitstorting **zijner** genegenheden en **zijns** harten in de schoot des **Heeren**? En **zoo wij**

al voor openbare zonden zijn bewaard gebleven, **zoo** de Heere ons behoed heeft, van ons niet in het slijk der zonden te wentelen, wie durft dan voor den Heere betuigen, dat hij vrij is van dat tweevoudig kwaad, dat de Heere bij Jer. 2 : 13 beschrijft „**Mij**, de Springader des levenden waters, hebben zij verlaten, om zich **zelve**n bakken uit te houden, gebrokene bakken, die geen water houden ? !”

En wat is de oogst die op die afwijkingen volgt ? — is het vermaak, vertroosting of vrede? — oogsten wij de toelaching **Gods**, of de plechtige getuigenis des **Geestes** aan de consciëntie in ? O neen ! laat uw geweten in uw binnenste getuigen, en het zal zeggen : dat elke afscheiding van den Heere, smart en droefheid gebaard heeft ; dat, verre van u **zelve**n in uwe **zonden** te rechtvaardigen, gij schier gereed waart tranen van bloed te schreien, dewijl gij **zoo** Goddelooslijk den Heere verlaten hebt. Het is ons **eene** barmhartigheid geweest, dat de Heere ons niet aan de verharding van Onze harten en de **dichtschroeing** van ons geweten **heeft** overgelaten, zoodat Hij ons niet heeft toegestaan met het oude Israël te zeggen: „Ik ben onschuldig, ik heb niet gezondigd ;” maar dat Hij ons „**met gewe**en en met smeeeking gevoerd heeft ” Zijn niet sommigen van ons (ik althans ben er een van) verplicht geweest, **wee**nende henen te gaan, en den Heere in de jammerlijke taal eens afwijkers na te **loopen**, daar wij van Zijne **vreeze** afgeweken en **zoo** snood tegen Hem hebben overtreden, daar wij **zoo** onwillig waren om Zijn juk op onze schouderen te nemen, en in Zijne voetstappen te wandelen ? Zijn wij niet gedrongen geworden, om Hem te belijden, hoe ongehoorzaam en **weder**spanning, hoe vuil en laag wij gehandeld hebben ; **en** heeft Hij niet eenigermate „**onze** aangezichten naar Sion gewend,” — den rug doen **keeren** naar de valsche herders, naar de sterkte, wijsheid, gerechtigheid en eigen wil van het schepsel, en ons **bewel**dadigd met **eenige** eenvoudigheid, oprechtheid en vroomheid des harten, waardoor wij onze aangezichten naar Sion keerden, en wachtten **eenen** zegen, genade en heerlijkheid uit Sion? „Ik zal u ook krenken, u slaande,” **zegt** de Heere bij **Micha** 6 : 13, 1) zinspelende op het gevoel van krankheid, voortgebracht door eene wond. En hebben deze wonden ons niet eenigermate ziek gemaakt voor de wereld, voor het uitwendige naamchristendom? af keerig van geveinsdheid, van het uitgewasschen Farizeïsme, van **vleeschelijke** belijders, van onze afwijkingen, van alles, behalve wat **Gods** Woord met kracht ons ontdekte, van alles, behalve het bloed en de liefde des Verlossers van alle leeringen, behalve de onderwijzingen des Heiligen **Geestes**, van alle gezelschap, behalve de **vereeniging** met de kinderen **Gods**? Kunt ook gij dit

1 In de Engelsche omzetting staat: „Ik zal u ziek maken in u te treffen.” Vert.

betuigen 3 hebt **gij** alles buiten Christus, en dien gekruisigd, den rug toegekeerd ? hebt **gij u** van **alle** leer, **welker** middelpunt niet in het bloed des Lama bestaat, afgewend ? **achtet** **gij** het **geene** liefdadigheid noch **menschenliefde** te zijn, zoo zij niet uit kracht der levende Godzaligheid ontsproot, (ofschoon **gij** alle **menschen** hoofd voor hoofd begeert lief te hebben en te dienen,) **en** zijn uwe geestelijke genegenheden tot God en Zijn volk ? **En** is er in uwe ziel de gewaarwording van Ruth geweest, toen zij **zeide**: „**uw** volk is mijn volk, en Uw God is mijn God.” Een liefelijk antwoord in uw binnenste, op de stem des **Heeren**: „**Mijn** Zoon ! **geef** mij uw harte ;” — „**Neem** het **Heere**, met alles wat ik **heben** ben ?” En u werpende aan de voet des **kruises**, om daar den Heere van leven en **heerlijkheid** te **smee-**ken, dat Hii van vrede tot uwe ziele spreke ?

Dit nu geloof ik is de weg, waarin de Heere de ziel Zijner kinderen meer of minder **leidt**. Schoon het den Heere **waarlijk** niet is voor te houden, hoe Hij ons tot de kennis van Hem **te** leiden hebbe, hetzij door een langer, of door een korter pad dan anderen van Zijne kinderen, hetzij door verschrikkelijke dingen in gerechtigheid, of door een minder benauwende wijze ; **maar** het is zeker, dat **Hij** ter **eeniger** tijd al Zijn volk er toe zal brengen, om niets **te** zijn en **niets te** hebben — hunne eigene gerechtigheid, als vuile voddën ter zijde te werpen. Ter eeniger tijd zal het bijzonder volk te gaan hebben in de paden van verzoeking en beproeving ; — maar ook geleid worden tot de liefelijke **vereëning** met den Heere van leven en heerlijkheid, om, gelijk Nafthali, „**verzadigd** te zijn van de goedgunstigheid, en vol van den zegen des **Heeren**.”

Dit is de Godsdienst, die ik begeer te prediken, waarin ik wensch te leven, en **waarbij** ik **begeer** te sterven. ‘Want daar is **geene** andere, die **eene** levende ziel verzadigen kan.

Hij, die geen aandeel heeft in de eeuwige verkiezing van God den Vader, in het verzoenend bloed en de rechtvaardigmakende gerechtigheid van God den Zoon, in het werk en de getuigenis van God den Heiligen Geest, hoe ook zijnen naam, gezindheid, bediening of belijdenis zij, hoe zijn uitwendig gedrag ook moge wèzen, wat ook de leere zij, die hij belijdt, of de belijdenis, waar van hij een lid is, hij zal sterven, gelijk **Esau**, Billéam, Saul, Judas of Acbitófel stierf. Nooit zal Hij den Koning in Zijne schoonheid aanschouwen, nooit zien **het** land, dat **verre** is, **noch** het nieuwe Jeruzalem of het bloed der besprenging, „dat betere dingen spreekt dan Abel.” Maar elke levendgemaakte ziel, die **haren** verloren staat gevoeliglijk heeft **leeren** kennen — die iets van eene legering in **Christus** kent — die den rug naar de wereld en de uitwendige belijdenis gekend heeft, en **wènende** naar **Zion** gegaan is — in wier hart God de Heilige Geest deze plech-

tige begeerte ingeplant heeft, en — veroorloof mij deze uitdrukking — het kostelijk **besluit**, onder de Goddelijke onderwijzing **genomen heeft**, niet een besluit van den **vrijen** wil, maar het inwendig besluit der genade, daartoe bekrachtigd door den **Geest** van God — „om zich te **vereenigen** met den Heere in een gestadig verbond, dat niet zal worden vergeten, opdat zij in Jezus mochten leven en sterven — uit Hem en tot Hem zou leven, opdat hij Zijne kracht moge gevoelen, Zijne liefde smaken, Zijn bloed kennen en in Zijne genade zich verheugen. Ieder der zoodanigen zal, gelijk **Israël** in den ouden tijd, veilig door deze woeste, huilende wildernis gebracht worden; zal **gedragen** worden door deze vallei van tranen, en opgenomen worden om eeuwige zaligheid en heerlijkheid **te** genieten in de tegenwoordigheid van Bern, Dien hij zien zal gelijk Hij is — eene zaligheid, weggelegd voor **al** de Verlosten. Zulke arme, geoefende en verzochte zielen zullen gebracht worden **tot** eene persoonlijke genieting van **Christus**, zoowel hier beneden als daar boven, dat **is**: de **voorsmaak** des Hemels hier te smaken, en hier namaals zich te baden in den oceaen van eindelooze zaligheid.

AMEN .

EEN BIJZONDER VOLK.

LEERREDE OVER 1 PETRI 2 : 9 : „EEN BIJZONDER VOLK,” 1)

Hoe dikwijls bevestigen de ongodvruchtigen — ofschoon niet vrijwillig — de waarheden der Heilige Schriften! Welke taal, bijvoorbeeld, is de wereld of hen, die dood in eene belijdenis zijn, spoediger van de lippen, dan eene dergelijke? — „Welk een zonderling volk is er in die kerk! Wat hebben zij bijzondere denkbeeld&! Met wat bijzondere gevoelens zijn zij bezielde ! Slechts enkele uitgezochte boeken verkiezen zij te lezen, en daar zijn maar weinige predikanten, dien zij wil Sen **hooren**, en in al hunne woorden en bedrijven openbaren zij eene uitsluitendheid, eene geloovigheid, eene nauwgezetheid, welke zeer veel verschilt **van wat gij op andere plaatsen** kunt ontdekken! Is dat **geene bijdrage tot** de getuigenis van de waarheid van Gods Woord? Spreken de lippen der vijanden hier niet onwillekeurig de waarheid ? Reeft God zelf niet gezegd, **dat zij „een bijzonder volk”** zijn? Juisf zijne zonderlingheid en **derzelver** ontdekking **door** het scherpe oog der wereld is een bewijs, dat zij diegene zijn, van wien God gezegd heeft : „**Gij** zij t een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilig volk, een bijzonder volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen, die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht.” Dit „**bijzonder volk**” heeft van af de eerste belofte door alle eeuwen heen bestaan, en het zal blijven bestaan tot dat alle dingen een einde zullen nemen. Abel was één van dit bijzonder volk, en de bijzondere zegeningen, waarmede hem God beweldadigde, verwekten tegen hem de gramschap van zijnen moorddadigen broeder. Noach was ook één van dit bijzonder volk, aan wien God beval de ark te bouwen, als **eene afschaduwing** van Christus **Jezus** den Heere, in wien Zijn dierbaar volk **eene**

1) Onze overzetting heeft voor deze woorden: „Een verkregen volk.” Het Engelsche woord, *peculiar*, laat zich ook goed door „een afgezonderd, een eigen,” volk vertalen ; en wanneer men zich dan herinnert, dat Petrus hier zinspeelt op de bijzondere voorrechten van het oude Israelitische volk, en **vergelijke deze** met Exod. 19 : 5, 6; Deut. 7 : 6; 2 Sam. 7 : 23 en meer plaatsen, dan zal men zien, dat het verschil in dezen zoo groot niet is. Om den eigenaardigen inhoud niet van zijne schoonheid te berooven, hebben wij ons aan de Engelsche overzetting moeten houden. Vert.

toevlucht heeft tegen de overstromende **baren** en den **over-**weldigenden regen van **Gods** wraak. Ook was Loth in Sodom een van dit bijzonder volk, die, wonende onder hen, dag op dag zijne rechtvaardige ziel gekweld heeft, door het zien en **hooren** van hunne ongerechte werken. Abraham, in het land der **Kanaänieten, Izaäk** zijn zoon, en Jacob zijn kleinzoon waren de voorouders van een bijzonder volk, waarop God zijn eigen stempel zette, opdat **Hij** het zou afscheiden van alle volk, dat op de aarde is, tot een voorbeeld van een volk, dat van eeuwigheid is uitverkoren. De afzondering der Joden, de rechtstreeksche afstammelingen van Abraham, uit alle volken, schaduwde af de afzondering der uitverkorenen uit allen volke, dat op den aardbodem woont; en de vijandschap die zich tegen dat bijzonder volk openbaarde, was niets anders dan de ontdekking van den **haat**, die er in het hart tegen het volk van God huisvest — de ontwikkeling dier vijandschap, welke God zelf gezegd heeft te zullen zetten **tusschen** het zaad der vrouw en het zaad der slang. (Gen. 3 : 15.) Toen zij in Egypte waren, werden zij als een bijzonder volk behandeld, door de vijandschap van den koning die Jozef niet gekend had. Na hunne ballingschap, toen zij door verscheidene landen verstrooid en verapreid waren, ontstak tegen hen de vijandschap van **Haman**. Derhalve ging hij tot zijnen heer, den koning Ahasvéros, en **zeide** tot hem: „**Er** is een volk, verstrooid en verdeeld onder de volken in al de landschappen uws koninkrijks, en hunne wetten zijn verscheiden van de wetten aller' volken ; ook doen zij des konings wetten niet; daarom is het den koning niet oorbaar, hen te laten blijven. Indien het den **koning** goedgeeft, laat er geschreven Worden, dat men hen verderve, **zoo** zal ik tienduizend talenten zilvers opwegen in de handen dergenen, die het werk doen, om in des konings schatten te brengen.” (Ester 3 : 8, 9.) Hier was de ontdekking van het vergift, dat altijd in het hart der verworpelingen gis- tende is tegen de uitverkorenen; hier was de openbaring van die verborgene vijandschap, die er in de wereld tegen het bijzonder geslacht van Jehovah bestaat. Deze ontdekkingen van vijandschap nu zijn merkteekenen en bewijzen niet alleen voor de waarheid der Goddelijke openbaring, maar ook ten gunste van dat volk, **op** wien deze vergiftige pijlen afgeschoten worden. En daarom kunt gij er vast op aan, mijne vrienden! dat, indien gij en ik nimmer ten doelwit van deze bittere schichten der verachting gesteld zijn, **zoo** wij **geene** vervolgingen ondervonden, als onze goede naam nooit door den boosaardigen laster der wereld bezwalkt werd, indien wij, nooit gesmaad en gevloekt werden van **wege** die bijzondere **merktee-**kenen, welke de wereld haat, dan blijft er voor het uitwendige

geen bewija over, dat wij onder de getelden van dat bijzondere volk behooren, hetwelk God in Christus uitverkoren, en met alle geestelijke zegeningen in Hem gezegend heeft.

Zoo is er dan „**een** bijzonder volk ;” en de begeerte van aller hart, dat God met Zijnen vinger heeft aangeroerd, wordt **zoo** liefelijk voorgesteld in de taal van Ruth, toen zij **zeide**:
 uw volk zij mijn volk, en uw God zij mijn God !” „Ja” zegt de levende ziel, die door God is opgewekt tot een nieuw en geestelijk **bestaan**, — „ja zij zijn het volk van God ; mijn hart **hangt** in liefde aan hen, mijne begeerte is een van hen te zijn ; **o!** dat mijn lot een deel zij onder het levende gezin van God. Hoewel er veel in hen is, dat mij bedroeft, ofschoon er onder hen vele verdeeldheden heerschen, hoewel er in hen veel ontbreekt, dat ik **zoo** gaarne in hen zag, en er veel in hen is, dat ik **zoo** vuriglijk wenschte niet in hen te zien, nochtans, met al hun vallen, struikelingen, onvolmaaktheden en gebreken, zijn zij het volk des levenden **Gods**. Met hen bekeer ik te leven, en met hen wensch ik te sterven. Doch, mijne vrienden ! als gij en ik, wie het ook zij — onze voeten gezet hebben op het nauwe en enge pad dat ten eeuwigen leven leidt, dan zullen wij ook eenige **teekenen** en bewijzen met ons omdragen, dat wij onder dit „**bijzonder volk**” **behooren** ; **wij** zullen eenige merkteekenen met ons omdragen, waaraan het zichtbaar is, dat God ons afzonderde van alle volk dat **op** den aardbodem is.

Dit volk nu is in meer dan een opzicht „**een** bijzonder volk.” Het is „**een** bijzonder volk,” van **wege** oorspronkelijke afzondering in den eeuwigen **vrederaad** des Drieëenigen **Gods**. Voor de grondlegging der wereld, werden zij uitverkoren in Christus, opdat zij dat volk zouden zijn, in wien de **Heere** Jezus Zich eeuwig **zoude** verlustigen, en in en door wien Hij eindeloos verheerlijkt **zoude** worden. Hunnen val in hun eerste verbondshoofd was van te voren voorzien. In den **gemoede** **Gods**, was „het Lam **Gods** van voor de grondlegging der wereld geslacht ;” en van alle eeuwigheid af, waren zij één met Christus, gerechtvaardigd in Zijne heerlijke gerechtigheid, **geheiligd** in Zijne **vlekkelooze** onschuld, volmaakt in Zijne volkomenheid en beminnelijk in Zijne bevalligheid. En **zoo** was dit „**bijzonder volk**” „**gezegend** met alle geestelijke zegeningen **in** den Hemel in Christus,” reeds **vóór** dat de tijd zijn aanzijn had, **vóór** dat dit wereldrond door God was voortgebracht, **vóór** dat de alles scheppende stem des Alleen-Machtigen de zon en sterren haren loop in het uitspannel **afteekende**, **toen** **alleen** de eeuwigheid bestond, en de Drieëenige God met Zich **zelven** alleen in heilige gemeenschap verkeerde, zonder **eenig** **voorwerp** van Zijne scheppende hand, Dit volk had dan in

den **gemoede Gods** reeds toen een aanzijn, en uit kracht van dat oorspronkelijk aanwezen, zijn zij eerst in den tijd voortgebracht (een ieder op den juisten tijd, door God **voorverordineerd**), en daarna, in den bestemden tijd van God, zijn zij, door de levendmakende werkingen des Heiligen **Geestes**, tot **een** nieuw en geestelijk aanwezen geformeerd.

Maar hoe zullen wij, elk persoonlijk voor zich **zelve**n te weten komen, of wij onder dit „**bijzonder** volk” **behooren**? Zullen wij ons tot de bladen van onzen Bijbel wenden, en, onder het lezen van **Efezen** 1 of Rom. 8, ‘bermerkende, dat God een uitverkoren volk heeft, besluiten, dat wij daar ook onder behooren? Zullen wij ons **keeren** tot den eersten zendbrief van Johannes, en daar vindende : „**dat** het bloed van Jezus Christus, **Gods** Zoon, van alle zonden reinigt,” daar **zoo** maar voor vast uitnemen, dat ook onze ongerechtigheden vergeven zijn? Zullen wij onze **oogen** op den tekst slaan : „**God** is het die rechtvaardig maakt ! Wie is het die verdoemt ?” — en, dan door het lezen van die woorden der **Heilige Schrift**, zonder eenige moeite, verder **gelooven**, dat wij persoonlijk voor ons **zelve**n gerechtvaardigd zijn? Geenszins ; dit moge door eene oppervlakkige naambelijder, of door **eenen** die dood in **eene** belijdenis is, gedaan worden ; maar eene levende ziel — **iemand**, wier consciëntie God met Zijnen vinger heeft **aangeraakt**, zal dit niet vermogen. Voor dat hij zich verzekerd kan houden, van een aandeel te hebben in de zegeningen waarmede God Zijn volk voor de grondlegging der wereld **be**weldadigd heeft, moet hij **eene** persoonlijke openbaring en ontdekking van die zegeningen aan zijne ziel, onder de bewerking des Heiligen **Geestes** genieten, en bijaldien zij niet aan zijne consciëntie verzegeld, en aan zijn hart bevestigd zijn door de getuigenis des Heiligen **Geestes**, hij zal zich nimmer vergenoegen met te denken, een deelgenoot te zijn dier zegeningen, die voor de uitverkorenen in Jezus Christus weggelegd zijn.

Doch er zijn ook zekere **merkteekenen** en bewijzen der openbaringen van Christus, die met minder kracht in de ziel dalen ; er zijn getuigenissen, die **zoo** niet tot eene volle en verzekerde voldoening leiden, en wanneer een kind van God onder diepe armoede en sterke **ziels-oefening** verkeert, zou het zich met een klein **teeken** verblijden, wanneer het een **grooter** missen moet. De bedelaar zal gretig een koperen muntstuk op de straat aannemen ; hoe zou hij zich er ook met verachting van kunnen afwenden ? Zijn honger en zijne armoede maken de kleinste gift hem aannemelijk. Een welgesteld **mensch** zou zulk een ellendig geschenk versmaden en het als **eene** beschimping en hoon rekenen, maar hij, die in diepe armoede gezonken is, verblijdt zich iets te

hebben waardoor hij zijne drukkende behoefte kan verlichten. **Zoo** ook wanneer de Heere armoede en behoefte, als **eenen grooten** en loodzwaren last op de zielen van Zijne geliefde kinderen legt, dan verblijden zij zich veeltijds met de **gifte** van den geringsten penning, (ik bedoel, die oogenschijnlijk klein zijn, want uit de Hemelsche schatkist, kan **geene** geringe munt afgegeven worden) waarop de hoovaardige naamchristen met verachting nederziet.

Komt, laat ons, onder **Gods** zegen, eenige van de, bijzondere **merkteekenen**, waarmede dit bijzonder volk bestempeld is, pogen aan te wijzen, en mocht het den Heere behagen uw hart, door middel **van** mijnen mond, met **een** van de muntstukken uit den hof des **Hemels te** beweldadigen ; Hij zal het ook veilig in die schatkamer opsluiten ; Hij zal het somtijds uitbrengen ter uwer aanschouwing; en **zoo** zult gij bij tijden een zoet bewijs hebben, dat **gij** een deelgenoot zijt **dier** liefde, die de kennis te boven gaat.

1. Dit bijzonder volk dan heeft *bijzondere oefeningen*. Er is niemand, die iets van geestelijke oefeningen weet, of hij moet een geestelijk mensch zijn. Hij mag, wel is waar, overtuigingen hebben, hij mag met voorbijgaande **twijfelingen** en **vreeze** gekweld zijn, hij kan eenige benevelde en tevens ijselijke **bevattingen** hebben **van** den toekomenden toorn ; maar al zulke geestelijke oefeningen kent en verstaat hij niet, want die zijn bijzonder aan het **geestelijkerwijs** onderwezen volk eigen. Maar alle **Gods** kinderen hebben, elk naar zijne mate, geestelijke oefeningen. Nu eens, bij voorbeeld, worden zij krachtig gekweld met ongeloof, dat is: het ongeloof van **hunne harten** werkt **zoo machtig** in **hun vleeschelijk** gemoed, dat het ieder bewijs verdonkert, iedere getuigen& verbergt en elke inschrijving door den Heiligen **Geest** in hunne zielen gegraveerd, als het ware uitwischt. Maar het is juist niet **de** bloote *oefening* (of kwelling) des **ongeloofs**, dat een kind van God **doet zijn** ; -want ook **in** het **hart** der **verworpelingen** heerscht en **regeert** het ongeloof; het is de *oefening* der ziel onder dat ongeloof ; dat **het** bestaan des geestelijken **levens** aan het licht brengt, — het is door den strijd, de tegenstand, de worsteling, die er in het binnenste omgaat; want hieruit **blijkt** er een tegenwerkend grondbeginsel in den mensch te zijn, het aanwezen van eene rij van twee **heiren**.” (Hoogl. 6 : 13.) Vol ongeloof te zijn, is nog **geen** bewijs van een wedergeboren mensch te wezen; maar in onze harten een daar tegenwerkend grondbeginsel te vinden, dat het ongeloof ontdekt, dat tegen het ongeloof **strijdt**, dat onder het ongeloof als **eenen** zwaren last zucht en kermt, dat van de kracht des ongeloofs begeert verlost te worden — de **tegenstand**, die dat levend grondbeginsel, tegen het **ongeloof, dat gedurig van** uit het vleeschelijk gemoed **opwelt, voert, — zie**

daar het bewijs van derzelve bestaan en aanwezen. De groote zaak die ik voor mijne eigene ziel begeer, en welke ik eene behoefte reken voor uwe zielen, is het aanwezen van het leven **Gods**; en dit verborgen leven wensch ik voor uwe consciëntiën te schetsen, in sommige van zijne werkingen en verrichtingen. En om dat **nu te doen** heb ik mij te geven in die oefeningen, waarin het leven van God geopenbaard wordt. Als ik **zeide**: „Elk een, die ongelooft in zich heeft, is een kind van God,” dan zou ik op een zeer valsch bewijs bouwen, **dewijl** er honderden en duizenden, ja **millioenen** zijn, die ongelooft genoeg bezitten en evenwel **geene** kinderen **Gods** zijn; en **daarom** moet ik komen tot **Gods** genade in de ziel, tot het werk des **Geestes** in het hart, tot het bestaan van een levend grondbeginsel, dat werkt onder en zich kenbaar maakt door dezen klomp ongeloofs, welke het schijnt neder te drukken. Maar bovendien, behoef ik nog iets meer dan dat. Veronderstel eens, gij waart te *Derbyshire*, en iemand **zeide** tegen u: „**Hier** is eene rivier, met name de Dove, die op eene zekere plaats, niet verre van hier, in den grond verdwijnt en **zoo eenen** aanmerkelijk ken afstand onder den grond voortloopt.” Ongetwijfeld zoudt gij zeggen: „**Mij** dunkt dat ik haar hier hoor invallen, maar toch zou ik liever daarvan een ooggetuige zijn; **en** kon ik dan niet zien waar de rivier eerst haren onderaardschen loop aanvangt, **zoo zoude** ik mij evenwel kunnen vermaken in een gedeelte van haren onderaardschen gang te aanschouwen.” Wanneer nu die persoon u in een diep hol of rotsachtige **klove** kon voeren, **waar de aarde** zich van een scheidt, en gij, door die diepe spleet heen starende, zoowel de rivier zaagt als **hoordet** ruischen, dan zoudt gij moeten zeggen: „**Nu** geloof ik het zeker.” En evenwel was gedurende dien ganschen tijd, de rivier in haren onderaardschen loop voortgegaan, maar toen gij door de spleet der aarde hare wateren zaagt vloeien, waart gij een ooggetuige en dus voor u **zelve**n er zekerder van, **Zoo** is het ook met het geloof in onze harten. Het geloof der ziel loopt gelijk eene verborgene rivier onder den boven liggenden klomp ongelooft door. Maar hoe zal ik **nu te weten** komen dat het daar is? Ik weet er iets van, door de pogingen, het opzwellen, het verheffen van deze rivier, om aan het licht te komen. Maar indien er somtijds eene spleet gemaakt wordt — als de rots, **ongeloof**, vaneen gescheiden wordt en ik de bedrijven, het ademen, de zuchtingen en de werkingen des levenden geloofs kan bespeuren en het zie ontvonken, als het **eenen** straal der zon ontvangen mag — dan heb ik een ander, een veel **klaarder** bewijs, dat ik het geloof van **Gods** uitverkorenen bezit. Zullen wij daarom het werk des geloofs in de ziel nasporen, dan is het niet alleen noodig, het in den strijd te ontdekken, maar het somtijds ook te zien zegepralen. Wij moeten het geloof zien en **gevoe-**

len, niet alleen in zijne opheffing van onder den klomp des ongeloofs, maar het is ook noodzakelijk, dat wij somtijds de gezegende genade zien ontspringen in levendige oefeningen, waardoor de dingen **Gods** in Christus worden verwezenlijkt. Het „**bijzonder** volk” bezit geloof, en dit geloof wordt somtijds **geroepen** tot gezegende oefeningen en door den geest van God opgetrokken om met het licht van den dag op te staan en onder de zon der gerechtigheid te glinsteren en te lichten.

Nog eene andere oefening der levende ziel is haar strijd, onder die vleeschelijkheid, doodigheid, aardschgezindheid en dorheid, welke haar bij tijden in de aarde schijnt op te sluiten. **Maar** meen nu niet, dat ik zeg, dat die vleeschelijkheid, dorheid, koudheid en doodigheid bewijzen van leven zijn. Geenszins ! Maar hierin is het bewijs, wanneer ik in mij 'iets vind, dat van eene **daarmede** verschillende natuur is, daartegen opstaat, daartegen werkt, en de kracht en de sterkte van het werk des **Geestes** te midden van hetzelfde openbaart. Als ik zeg : „**Ik** ben **zoo** vleeschelijk, ik ben **zoo** doodig, ik ben **zoo** koud, **zoo** gevoelloos, **zoo** stomp, **zoo** levenloos, en daarom ben ik een kind van God ;” zou men niet moeten zeggen dat ik het werk des vleesches versterk en het den naam gaf van het werk des **Geestes** 3 Als ik aan den anderen kant zeg : „Ik ben altijd geestelijk en hemelschgezind, ik mag altijd de tegenwoordigheid van Christus als mijn ziel-verzadigend deel genieten, nimmer ben ik doodig, ongevoelig noch onvruchtbaar,” als ik mij verstoutte, dat te zeggen, (op verre na durf ik het niet te doen, want dan zou er eene leugen in mijne rechterhand bevonden worden), het zou de arme, belaste en geoefende zielen in verlegenheid brengen en haar niet naar den **grooten** weg, waarop **de** verlost wandelen, leiden. Maar het **pad** des rechtvaardigen is een pad waarop bij tijden geestelijkheid lucht krijgt van onder vleeschelijkheid, 'het leven bij tijden eene gezegende verlossing uit den dood geniet, vruchtbaarheid bij tijden de dorheid overwint, het licht bij tijden de duisternis verdrijft, barmhartigheid bij tijden de schuld overtreft, de liefde bij tijden de vrees buiten drijft, en de hoop bij tijden de **moe-**
deloosheid af keert. En hier komen wij nu tot hetgeen bijzonder aan de levendgemaakte uitverkorenen eigen is ; **wij** voerden bijzondere werkingen, bijzondere voetsporen aan ; hier beginnen **wij** de zegelen des Heiligen **Geestes** te ontdekken, **zoo groot-**
telijks van alle vleeschelijke Godsdienst en alle bedriegerij eens Goddeloozen bedrogs **verschillende**. Maar zij, die **geene genade** bezitten, verblijden zich onder de vleugelen eens **leeraars** zich te kunnen verbergen, en wanneer zij hem van doodigheid, **vleesche-**
lijkheid, onvruchtbaarheid, ongelooft en **twijtelingen** hooren spreken **dan** zeggen zij : „**Ach !** hij schetst daar **zoo** juist mijne bevin-

ding, — daar kan ik mij in vinden ; daar kan ik een weinig **ingaan.**” Maar wat schetst hij eigenlijk ? Niet het werk van God in de ziel, niet het werk des **Geestes** aan de conscientie, maar die vleeschelijkheid, dorheid en doodigheid, welke alle menschen eigen is — louter het werk des **vleesches** en niet het werk des **Heiligen Geestes.**

Maar ook heeft **Gods** volk *bijzondere oefeningen onder verzoeken*. Verzoeken te hebben is geen bewijs van een kind van God te zijn, dewijl wereldlingen ook verzoeken hebben. Wat doet den zakkenroller de handen steken in den rok van den voorbijganger ? — Verzoeking tot diefstal. **Wat** doet den dronkaard in den kroeg sluipen ? — De liefde tot den sterken drank. Wat brengt den doodschuldigen **naar** de galg ? — De verzoeking tot doodslag, Daarom is het bestaan der verzoeken en hare kracht geen bewijs van een kind van God te zijn ; maar het bewijs ligt hierin : welke de gevoelens en de oefeningen der ziel zijn onder de verzoeken, hoe zich het levend grondbeginsel, door tegen en onder die verzoeken te werken, openbaart. Wordt er pijn gevoeld ? Brengen de verzoeken benauwdheid te weeg ? Is er een roepen en zuchten tot God om verlossing ? worden er van den vernieuwden geest kermingen en een uitermate verheffen, van onder den zwaren last der verzoeken vernomen ? Worden er nu en dan uitredingen gesmaakt ? Is er een proeven der barmhartigheid, die zich openbaarde in de ziel vergiffenis te schenken van dat zij **zoo** verstrikt was ? Wordt er gezegende verheerlijking van **Gods** genade gekend, in de **heeling** der afwijkingen, die de verzoeken veroorzaakten ? Is er een uitstrekken van de armen des **geloofs**, om het kruis van Christus te omhelzen, als de **eenigste** toevlucht tegen verzoeken ? Dan besluiten wij, dat er leven is, Maar wanneer gij **u** voor een kind van God houdt, omdat gij verzocht wordt, och ! dan is het niets dan bedriegerij van **u zelve**. Het is een wreed bedrog des satans, de verzoeken als een bewijs en kenmerk van genade voor te stellen, zonder dat er oefening der ziel is onder de verzoeking, zonder de verzoeking **eenen** last te rekenen, zonder een bitter zuchten en roepen van **wege** die verzoeken te willen, of redding uit de verzoeken te ontvangen. De verzoeken op zich zelve als een kenmerk te willen rekenen, is niets anders dan den weg, dien de Heilige Geest in het Woord van God heeft **afgeteekend**, en dien hij daar stelt in de conscientie van al de wedergeborenen, te verdonkeren.

2. Maar dit bijzonder volk heeft, in de tweede plaats, *bijzondere verlossingen*. En, mijne vrienden ! wat wij ten langen laatste ook zouden kunnen zeggen van twijfelingen, vrees, overtuigingen, benauwdheden, geweldige verzoeken en pijnlijke oefeningen, ik

ben er ten volle van overtuigd, dat het groote, **zielvergenogende** bewijs is — **verlossing, uitredding**. Zou de **gevangene, opgesloten in zijne donkere cel, door het zien sluiten van de deuren der gevangenis, een bewijs hebben, dat hij daaruit gebracht zal worden?** Zou de bevende doodschuldige, staande onder de galg en zijne angstige **oogen** over de menigte wendende, den koninklijken bode met **eenen** vrijbrief in zijne hand, in allen spoed ziende aankomen, besluiten, dat zijn vonnis uitgesteld werd, omdat hij den strop om zijnen nek voelt nijpen? In **geenen deele**; het is de verlossing, die hem ten bewijze strekt; niets dan de koninklijke pardonbrief stelt hem in vrijheid; het is de ontrolling des bewijsbriefs, door de hand van den. soeverein onderteekend, dat hem verlost van den strik en op **nieuw onder** zijne metgezellen, als een levend mensch terugvoert. En **zoo** is het ook met een **geloovige**, die met benauwende vrees geoefend is, die door en in de folterende weeën der **wanboo**, eene ontzaggelijke eeuwigheid als aan **eenen** draad boven zich hangen ziet. Hij begeert verlossing, hij heeft behoefte aan vergeving, aan eene getuigenis, hij moet eene ontdekking **van Gods** barmhartigheid in zijne ziel hebben. „**Maar,**” zullen sommigen zeggen, „**als** dan de zaak **zoo** gelegen is, **zoo** er in de uitschetsing der twijfelingen en vrees geen bewijs is; als zonde, verdorvenheid en verzoeken **geene** kenteekenen van genade zijn, wat toch ter wereld mag het dan zijn, dat **gij** en andere Evangelie-dienaars daar **zoo** geduriglijk **van** spreken 3 **Waarom** ze dan niet liever aan hare plaats gelaten en de heerlijkheid van Christus uitgebreid? **Wat hebben wij dan met al deze verzoeken en verdorvenheden te maken 3**” Ik zal u het **waarom aantonen**. Veronderstelt eens dat ik naar eene plaats ging, waarnaar ik zeer verlangende **was** die te **bereiken**, en ik **geraakte aan het dolen; maar ziet daar ontmoet ik** iemand dien ik wel vertrouwen kan en dezen vraag ik naar den weg. **Hij** wijst mij dien aan en zegt: „**Ik** zal u een **teeken** geven **waaraan** gij den weg herkennen zult: hij is zeer bergachtig, hij is uitermate oneffen, ruw en steenig, er zijn vele kuilen en modderpoelen in, en boven dit alles nog is de weg zeer vuil.” Ik luister naar zijn onderricht, bedank hem voor zijne **vriendschap en vervolg mijnen tocht**. Doch voortgaande, kom ik op **eenen** weg **zoo** effen als eene kolfbaan ; ik vind er **geenen** steen die **groot**er is dan de **makaden** waaruit hij bestaat ; **alles** is mijner voeten aangenaam. „**Welnu,**” zeg ik tot mij zelve, „**dit** kan onmogelijk de weg zijn; mijn wegwijzer heeft mij gezegd, dat er **steen**en in den weg zijn, dat **hij** **ge**vuld is met hoogten en kuilen, met modder en slijk — het is zeker, dat ik niet op den rechten weg ben.” **Maar** ten laatste vind ik er **eenen** **weg** die bergachtig, ruw en oneffen is, **zoo-**

dat nu en dan mijne schoenen in den modder en het slijk wegzinken en alles wat ik in en op den weg ontmoet, is met de beschrijving van mijnen onderrichter in de juiste overeenstemming, en nu zeg ik: „ik ben op den weg, ik bevind het juist **zoo** als mij aangewezen werd, hier ben ik op den rechten weg.” Ziedaar, de weg naar **den** Hemel wordt in het Woord van God, volgens zijne natuur, beschreven een weg te zijn oneffen en vol **doornen**, vol van moeilijkheden, oefeningen, engten en verzoekingingen; en **zoo** gij het elfde hoofdstuk aan de Hebreëen leest, dan hebt gij eene beschrijving van de reizigers op dien weg — welke oefeningen en verzoekingingen zij doorgedaan zijn. Merk nu wel op: de modder, het slijk, de **steen**en, de bergen, de valleien zijn de weg zelf niet, maar zij liggen in den weg. Konden zij van den weg afgeveegd worden, dan zou de weg dezelfde zijn, maar zij zijn daar en wij hebben er daarom door te trekken. Alzoo ook — de **modder** en het slijk **mijns** harten, het ongeloof, de hoogmoed, de verwaandheid, de geveinsdheid van mijne gevallen natuur, de scherpe pijlen, die de satan op mij afschiet, de verzoekingingen die de wereld voor mij spreidt, de tegenstand der naamchristenen, de vervolgingen der wereld, de twijfelingen en vrees van mijn eigen gemoed — als ik een wandelaar ben op het enge en nauwe pad, dat ten eeuwigten leven leidt, dan heb ik dat alles door te gaan. Niettegenstaande het **geene** bewijzen zijn, **zoo** zijn zij evenwel **zoo** onafscheidelijk aan den weg verbonden, dat, ofschoon de weg zelf niet zijnde, zij nochtans **zoo** in den weg liggen, zoodat, wanneer ik op dien weg ga, ik ze moet doortrekken. Dit nu is de rede, waarom zij, die de **steen**en des aanstoots voor **Gods** volk wenschen weg te nemen, en **voor** de behoeftigen in **Zion** zonen der vertroosting **begeeren** te zijn, van twijfelingen en vrees, oefeningen en verzoekingingen, angsten en benauwdheden spreken: het is, opdat zij zouden versterken het levend gemaakte geslacht, dat in dezen oneff enen en slijkachtigen **weg** worstelt; want een **levende** voet zal ofschoon in den **modder**, voortarbeiden, terwijl een dood mensch er zonder tegenweer in nederzinkt.

Hoe, of wat het dan ook zij, *verlossing* is het groote bewijs. Gezegend te zijn met een gezicht van Jezus; de vergeving der zonden aan de ziel verzegeld te hebben; een gezicht te ontvangen van dien heerlijken mantel die den doodschildigen kan bedekken en beschutten; de **oogen** geopend te hebben om Jezus te zien; in Zijnen boezem te blikken, zijn **teeder** hart met **erbar**ming aangedaan te zien; de verzoenende druppelen Zijns bloeds in onze consciëntie te voelen druipen, om die te reinigen en te heiligen van alle schuld en zonden; — dat is het bewijs, dat is de zielsverzadigende getuigenis, dat brengt in het hart den

vrede **Gods** die alle verstand te boven gaat. Niemand, als de uitverkorenen kunnen immer dit bewijs hebben ; ja, wat zeg ik : niemand als de uitverkorenen hebben begeerte **naar** dat bewijs. Ik kan, uit de volle overtuiging mijner consciëntie, niet **gelooven**, dat **er** iemand buiten de **door den** Heiligen Geest levendgemaakte vaten der barmhartigheid, zijn kan, die ooit met onuitsprekelijke zuchtingen hijgt naar de liefelijke bezoeken van de liefde **Gods**, naar de openbaring van Christus tegenwoordigheid, en naar de toepassing van het bloed der verzoening. Zooveel is intusschen zeker, dat ik nimmer van zulke dingen droomde, of mij om dezelve bekommerde, ik zou ze als geestdrijverij bespot, onder den voet vertreden en voor niets als dweeperij van **bijgeloovige** gemoederen gehouden hebben, zoo de Heere mij niet tot **deze** gevoelens gebracht had, zoo ik vertrouwd door **Zijne** eigene **krachtige** en gezegende **onderwijzing** in mijne ziel.

3. Dit bijzonder volk zal zoowel met *bijzondere kenmerken bestempeld zijn uitwendig*, als *zij bijzondere ken teekenen inwendig bezitten*, Zij zullen van de wereld afgezonderd zijn ; zij zullen buiten, **waar** hunne bezigheid hen roept, **geene** gemeenschap hebben met de menschen van dit leven, die **geene vreeze Gods** in hunne harten hebben. Zij zullen, gelijk God hen van tijd tot tijd daartoe roept, afgezonderd **zijn** van de **doode** belijdenis dezer dagen ; zij zullen **geene** wezenlijke gemeenschap of **vereeniging** hebben als met het op eene geestelijke wijze onderwezen geslacht ; zij zullen tegen alle feilen en misslagen, onder welken vorm of gedaante ook, **eeue** eerlijke getuigenis geven ; zij zullen ten striksten dit bevel gehoorzamen: „Gaat uit van hen, en scheidt u af, en raakt het onreine niet aan.” Dit is het, waar ik toe gedwongen ben geworden te gehoorzamen ; niet met **eenen** vleeschelijken, maar met **eenen** inwendigen geestelijken dwang. Wie was met sterker koorden omwonden dan ik, als het ware, met elke **tegenstelling** van **Gods** waarheid in den wieg gelegd ; met de meest **knellendste** banden van vooroordeelen **bezwachteld** ; tot het hoofd toe in de wereldschgezindheid, **hoogmoed** en onkunde gedompeld ; — in zooveel deftig en doods linnen gewikkeld, als een **Egyptisch** gebalzemd lichaam, zoodat niets als de almachtige hand van God die dubbele plooiën verscheuren en mij brengen kon tot de oprechtheid en geheelheid des harten, en mij van alles wat ik verkregen had en waarmede ik in betrekking stond **konde** losmaken ? **Het** is mij dus uit mijne eigene bevinding bekend, dat er eene mededeeling **eener** inwendige kracht noodig is, om het bevel te gehoorzamen : „Gaat uit het midden van hen en scheid u af, zegt de **Heere** en raakt niet aan hetgeen onrein is,” en „acht de versmaden van Christus boven al de schatten van Egypte.” Ik verzeker u uit de oprechtheid mijns gemoeds, dat ik liever in armoede en gering-

heid de getuigenis Gods hoor, dan de getnigenis des menschen met alles wat de wereld heeft en geven kan.

Verder : in het bijzonder volk **zal eerlijkheid, oprechtheid en vroomheid** zijn, **Ik** schaam het **mij** bijna te zeggen, (want het is eene schandvlek voor de gemeente. maar toch moet ik het zeggen), dat ik veel meer **eerlijkheid** en wereldsche vroomheid, **een juister besef van eerwaardigheid, meer oprechtheid in** wereldsche handelingen, veel **stipter** en nauwgezetter handeling in alle zaken, die door den mammon gedreven worden, gevonden heb in hen, die van **geene** belijdenis willen **weten, dan** in sommigen dergenen, die zich zelf met fierheid onder het volk van **God** rekenen. **Maar** toch geloof ik, waar de genade van God in het hart is gezeteld. daar maakt het den mensch eerlijk, niet alleen **voor God**, maar ook **eerlijk** voor de menschen. **Geene** slinksche streken, **geene** uitvluchten, **geene** zwendeling of bedrog kan er immer in een wedergeboren hart bestaan. God Zelf — Hij, „die de harten doorzoekt en de nieren beproeft,” heeft eerlijkheid gewrocht in iedere consciëntie, die Hij levend gemaakt heeft, door uit Christus volheid haar leven in te blazen. Uwe slinksche streken zijn een **zwart merkteeken**, dat tegen u getuigt. Laagheid, bedriegerij en uitvluchten komen niet uit God. Hij „**Die een ontoegankelijk** licht bewoont,” wil aan uwe zielen **eenigermate** Zijne eigene oprechtheid **mededeelen**.

Och, mijne vrienden ! dat wij die eerlijkheid gemeen hadden ! **laat** ons oprecht en vroom zijn ! Dat de wereld niet **vermoge** te zeggen : „**die** Godsdienstbelijders zullen ons waar zij **kunnen** bedriegen.” O ! dat wij steeds iets van die eerlijkheid en oprechtheid bezaten, opdat wij niet die schandvlek vertoonen, waarover de wereld tot opepringens toe verheugd zou zijn, ons er mede te kunnen betichten.

4. Eindelijk : waar God ons als Zijn „**bijzonder** volk” heeft geteekend, daar moet het ook zichtbaar zijn voor Zijne gemeente ; daar zal zachtmoedigheid, teederheid, zachtzinnigheid, **boetvaardigheid** en malschheid des **geestes** zijn.

Daar worden **geene** uitbrakingen van het venijn en de vijandschap van ons vleeschelijk gemoed tegen alles, wat ons tegenstaat, vernomen ; daar wordt geen klauteren naar den hoogsten zetel gevonden ; daar kent men geen verduwen van dien noch het veratooten van genen, opdat wij zouden bewonderd en hooggeacht worden ; integendeel, vindt men daar **eene** nederigheid, eene zachtmoedigheid, eene boetvaardigheid, eene vergevende onderwerping en **eene** teederheid des **Geestes**, waarvoor wij bereid zijn niets te wezen, zoolang wij „**lieve** kinderen” zijn. En **somtijds** zullen wij ons op Davids plaats bevinden, toen hij **zeide** : „**Ik** koos **iever** aan den dorpel in het huis mijns **Gods** te wezen, dan lang

te **wonen** in de tenten der Goddeloosheid." Hier is de spiegel. **Beschouw** er u in. Kunt gij er uwe gedaante in bemerken? Zegt gij: „**Ik** twijfel niet aan de verkiezing?" Dat is wel mogelijk mijn vriend! maar heeft God u van **uwe** verkiezing verzekerd? Zegt **gij**: „**Ik** geloof de **gansche** leer die gij predikt; **mijn** vader was een volger van Calvijn, ik ben altijd rechtzinnig onderwezen, en ik heb de leer der genade van mijne **kindschheid** af aangenomen." Dat is *zeer* waarschijnlijk; maar heeft God deze waarheden ooit met kracht aan uwe ziel verzegeld en toegepast? Zij die uit den Geest geboren zijn lezen **wij**, „zijn niet uit den bloede, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil des mans, maar uit God geboren." Heeft Hij Zijn eigen merk op uwen geest gestempeld, Zijne gelijkenis in uwe ziel gegraveerd, heeft Hij u eenigermate den Zoon Zijner liefde gelijkvormig gemaakt, en in uw harte Zijn beeld weder hersteld? Ik geloof dat er velen van **Gods** kinderen zijn, zoo niet de meesten — die het groote moeite kost „**hunne** roeping en verkiezing *vast te* maken." **Het** is niet een volk dat het hen gegunde **zoo** maar kan aannemen; **zij** kunnen **zoo** maar niet op hun gemak zitten en zeggen: „**Ik** twijfel niet of ik zal wel een kind van God wezen." **Zij** hebben behoefte aan iets krachtigs, aan eene toepassing, aan iets, dat uit **Gods** eigen mond uitgaat en buiten dat worden zij met **twijfelingen** en **vreeze** geoefend, of hun staat voor God wel recht is. Komt, laat het geweten spreken; **keeren** wij **ons** tot onze eigene consciëntiën. En wat zegt die getrouwe getuige? Heeft God met kracht tot uwe ziel gesproken? Heeft Hij uwe zonden vergeven? Heeft Hij u een zoet bewijs gegeven van uw aandeel in den Zoon Zijner liefde? Zegt gij: „**Ik** weet niet of ik dit alles durf bevestigen; ik ben er niet zeker van dat God mijne zonden vergeven heeft?" Welnu, wij willen een weinig lager buigen; **zoo** gij dat niet kunt zeggen, dan zullen wij den grond wat lager leggen, kunt gij zeggen, dat gij bij tijden, niet altijd, maar als de **Heere** het in u werkt, zuchtende, roepende en kermende **zijt** naar de zoete openbaring van Jezus liefde aan uwe zielen? Hier is eene geopende deur-voor u — „de deur der hope in de vallei van **Achor**." Hier kunt gij binnenkomen. Deze zijn de zekere kenmerken van één van **Gods** bijzonder volk te **zijn**. Maar **gij** kunt u met niets minder vergenoegen dan wat God u zelf bekend maakt, gij hebt behoefte aan eene onmiddellijke getuigenis van Zijnen gezegenden mond, en buiten dat is er niets dat u kan vergenoegen; en wanneer **Hij** **Zijne** liefde in uwe **ziel** uitstort, zal zij u vrede en vertroosting **geven**, **maar** ook met niets minder kunt gij gerust en goedsmoeds **zijn**.

Maar bedenkt, geliefden! hier is **geene** tusschenplaats. Hoe vele duizenden zouden **zich** verblijden, indien er **eene** plaats **tusschen**

den hemel en de hel ware ! 0 ! konden zij het maar goed krijgen dat er in waarheid een vagevuur was, om **zoo** eene middenplaats te hebben ! „**Zij** zijn voor den Hemel,” — **zoo** zeggen **zij** — „**niet** goed genoeg, maar voor de hel zijn ze te goed, — niet snood genoeg !” 0 ! ware er slechts tusschen die beiden **eene** plaats te vinden ! Maar zij is er niet. De groote klove is tusschen Abrahams schoot en de **duivelen** ; daar is **geene** tueschenruimte. Het is, òf een bijzonder volk verordineerd ten eeuwigen leven, òf een volk ter eeuwige verdoemenis toebereid ; het **is**, òf een deelgenoot te zijn van het bloed en de liefde des Verlossers, òf onder den geduchten vloek en de wraak van God te **zijn** tot in **eene** **eindelooze** eeuwigheid ; het is, in Christus volmaakt te zijn, in Zijne gerechtigheid opgenomen en in Zijn bloed gewasschen te wezen, òf het is, door al de ontelbare eeuwen- heen in de helsche pijnen te **huilen** ; het is, òf zegenrijk in de schoot van God te worden ontvangen, òf in het verblijf der verdoemden te worden **nedergestooten**. En daarom, dewijl er zulk een geduchten afgrond tusschen het een en ander is, vervult het een kind van God bij tijden met siddering, vrees en diepgaande beving, of hij wel een grondig bewijs heeft, dat God zijn Vader, Christus zijn oudste Broeder en de Heilige Geest zijn Leermeester en Onderwijzer is. Doch hij zal zich nimmer wezenlijk voldaan rekenen, **zoo** God Zelf hem niet **eene** getuigenis van **Zijnen** mond geeft, hem den Geest der aanneming schenkt, om te roepen „Abha Vader !” Zijn aangezicht ontdekkende in Jezus Christus, en Zijn bloed en Zijne liefde aan zijn geweten verzegelende. Dan wordt hij een **erfgensam** Zijner ruste en gevoelt dien „**vrede Gods**, welke de kennis te boven gaat ;” hij is verzegeld tot **eenen** „**erfgenaam** van God en **eenen** medeërfgenaam van Christes ;” en wanneer hij sterft, **zal** hij voor eeuwig bij Hem wezen wien zijne ziel lief had !

AMEN.

WAT HEBBEN ZIJ DIE JEZUS LIEFHEBBEN, VAN HEM TE WACHTEN.

LEERREDE OVER **SPREUK. 8 : 20, 21**, „**Ik** DOE WANDELEN OP DEN WEG DER GERECHTIGHEID, IN HET MIDDEN VAN DE PADEN DES RECHTS, OPDAT **Ik** MIJNEN LIEFHEBBERS DOE **BEËRVEN** DAT BESTENDIG IS, EN **Ik** ZAL HUNNE SCHATKAMEREN **VERVULLEN.**”

Het woord „**Wijsheid**” treffen wij menigvuldig in de Spreuken van Salomo aan. En op onderscheidene plaatsen zien wij die wijsheid voorgesteld, als sprekende tot de kinderen der menschen; met andere woorden : Zij spreekt alsof het een persoon ware. Bij voorbeeld: in het begin van dit hoofdstuk lezen wij : „**Roept** de wijsheid niet? en verheft niet de Verstandigheid hare **stem**? Op de spits der hooge plaatsen, aan den weg, ter plaatse waar paden zijn, **staat** zij; **aan** de zijde der poorten, voor aan de stad, (aan) den ingang der deuren, roept zij overluid : „**Tot** u, o mannen! roep Ik, en Mijne stem is tot de menschenkinderen.” **Evenzoo** in het laatste gedeelte van het eerste hoofdstuk : „**De** Opperste Wijsheid roept overluid daarbuiten; zij verheft hare stem op de straten. Zij roept in het voorste der woelingen; aan de deuren der poorten spreekt Zij hare redenen in de stad.” (Spreuk. 1 : 20, 21.) Dit nu is **geene** dichterlijke of redenkunstige persoonsverbeelding van de Wijsheid; ik bedoel, gelijk de redenaars en dichters somtijds de hoedanigheden als personen sprekende **invoeren** — dat is: haar voor te stellen als **eenen** persoon, en zulk **eene** taal haar in den mond te geven, als alleen een persoon uiten kan. Ook is het niet de te voren bestaande menschelijke ziel van Christus, die hier onder den naam van wijsheid spreekt. **Het droomen** van hen, die het vooraf bestaan drijven, is ten **eenenmale** en rechtstreeks tegen de waarheid van Gods Woord; **en** zij, die in dat bedrog zijn opgetogen, **meenen** veel ten bewijze van hunne stelling in dit achtste hoofdstuk van **Salomo's** Spreuken te vinden. Ik noem het bedrog en ook een **allergevaarlijkst** bedrog, omdat het ook den wortel der **verzoeningsleer** aanvalt. Want indien de menschelijke ziel van Christus voor de grondlegging der wereld bestond, dan was **die** menschelijke ziel van Christus nooit onder de wet, daar **wij** toch lezen, dat „**Hij** geworden is uit **eene** vrouw, **geworden** onder *de wet.*” Maar wanneer de ziel haar bestaan had,

aleer de wet gegeven was, **zoo** konden er **geene** achtervolgende, *noch post moetende* *vat ten werkingen* der wet op de ziel zijn; en was **zij** nooit onder de wet, dan had ook Christus **nooit** de gerechtigheid, door de wet geëischt, kunnen **uit-**werken; en daarom slaat het **eenen doodelijken** slag aan Christus gerechtigheid en Zijne verzoening, En **zoo is** het met alle andere misslagen **en** ketterijen. — De **satan zoekt geene** kleine misslagen in de kerk te voeren, wel neen! maar zijn doel is, in het geheim **eenen** verborgen houw te doen in de **grote** grondwaarheden der leer: daarom komt hij met **deze** feilen” en ketterijen, in **zulke vermommingen** te voorschijn, dat men nauwelijks hare strekking herkennen kan, **ofschoon** het wezenlijke doel daarvan **is**, deze of gene grondwaarheid, waarop **de** gansche verwachting of zaligheid der gemeente berust, den voet te lichten — te ontzenuwen.

Ook denken wij onder den naam „**Wijsheid**,” hier niet **aan** God in het afgetrokkene, het stelt niet bloot Jehova, **als zijn-**de den **Alleen-wijzen** God, sprekende voor. Maar waaraan hebben wij dan te denken?. — Indien zij noch de wijsheid **in eene** dichterlijke persoonsverbeelding, **noch** Christus **te** voren bestaande menschelijke ziel, noch Jehova, in het **afgetrokkene** aangemerkt, voorstelt, wat moet zij dan **beteekenen?** Ik geloof, dat zij te kennen geeft **het Hoofd der kerk**, sprekende in Zijne verbondsbetrekking — den tweeden **PERSON** in de heerlijke Drieënhed, Die „**ons** van God geworden is **WISHEID**, en -rechtvaardigheid en heiligmaking en Verlossing.” En wanneer wij de „**Wijsheid**,” beschouwen als vertegenwoordigende den Zoon van God, staande in den eeuwigen vredeaad als het Hoofd en de Vertegenwoordiger van Zijne kerk en Zijn volk, dan zullen wij ontwaren **welk eene** overeenstemming en schoonheid er is in alles, wat Hij in deze betrekking spreekt, Bij voorbeeld : „**De HEEBE** bezat Mij in het beginsel **Zijns** wegs, vóór Zijne werken, van toen aan.. Ik ben van eeuwigheid af gezalfd geweest, van den **aanvang**, van de oudheden der aarde aan, Ik was geboren, als **de** afgronden nog niet waren, als nog **geene fonteinen** waren, zwaar van water; — toen was ik een voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijne vermaking, te aller **tijd** voor Zijn aangezicht spelende; spelende in de wereld **Zijns aardrijks**, en Mijne vermakingen zijn met der menschen kinderen.” Hoe gepast en aangenaam stelt dit het Hoofd der kerk **in** Zijne bondsbetrekking voor — den Zoon van God, die in der tijd het vleesch aannam, Eem, die in de volheid des **tijds** een waar menschelijk lichaam en eene volmaakte menschelijke ziel aangenomen heeft, gelijk Hij in den eeuwigen